Ocena rynku internetowych gier losowych w Polsce – omówienie raportu Roland Berger

Debata

Warszawa, 13 lutego 2014

Roland Berger
Strategy Consultants

Roland Berger Strategy Consultants jest prawdziwie globalną firmą – Doradzamy czołowym decydentom w międzynarodowym biznesie

Nasz profil

Firma założona w **1967** w Niemczech przez Rolanda Bergera

51 biur w **36** krajach, około **2 700** pracowników

Około **250** partnerów Roland Berger

Około **1 000** klientów w ujęciu globalnym

Źródło: Roland Berger

W Polsce istniejemy od 2000 roku i pracujemy dla największych polskich i międzynarodowych firm

2000
Warszawa

Roland Berger
Strategy Consultants

- Obecność na polskim rynku od 1995 r.
- Osobne biuro w Warszawie otworzone w 2000 r.
- 40 wysoko wykwalifikowanych pracowników
- Współpraca z licznymi klientami na przestrzeni wszystkich sektorów

Wybrane projekty

- Opracowanie strategii rozwoju dla wiodącego gracza na rynku gazu ziemnego
- Strategia dla segmentu petrochemicznego dla wiodącej środkowoeuropejskiej spółki petrochemicznej
- Dostosowane strategii dla wiodącego operatora sieci telefonii komórkowej
- Programy optymalizacji kosztów dla operatorów sieci telekomunikacyjnej
- Opracowanie kompleksowego programu redukcji kosztów dla wiodącej spółki energetycznej
- Opracowanie strategii obsługi klienta oraz modelu operacyjnego dla zintegrowanego operatora telekomunikacyjnego
- Program redukcji migracji klientów dla jednej z największych spółek sektora telekomunikacji i mediów
- Opracowanie strategii dwóch marek dla wiodącej spółki z sektora petrochemicznego
- Strategia lokalizacji punktów sprzedaży dla jednej z największych sieci aptek
- Kompleksowa strategia logistyki dla wiodącej spółki petrochemicznej
- Reorganizacja koncepcji rozwoju jednej z polskich grup chemicznych
- Strategia rozwoju segmentu elektrociepłowni
- Ocena modelu do prognozy hurtowych cen energii

Doradzamy największym polskim spółkom

Źródło: Roland Berger

Raport przygotowany przez Roland Berger dot. oceny rynku internetowych gier losowych w Polsce powstał w 4 etapach

Etapy przygotowania raportu

Etap wstępny: zebranie informacji dot. rynku hazardu w Polsce i UE, spotkania z ekspertami oraz określenie priorytetów i celów dla RB

Określenie wielkości rynku hazardowych gier online w Polsce, sytuacji regulacyjnej, a także ich gospodarczego i społecznego wpływu

Przegląd regulacji dot. hazardu online w krajach Unii Europejskiej, wybór najciekawszych przypadków z punktu widzenia Polski

Przygotowanie i skwantyfikowanie wybranych scenariuszy rozwoju rynku gier hazardowych online w Polsce w oparciu o dane dot. historycznego rozwoju rynków w wybranych krajach

RAPORT O SYTUACJI NA RYNKU

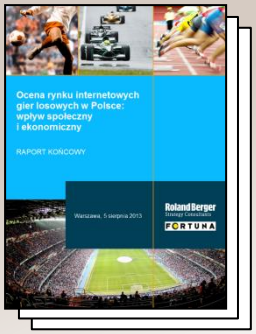

MODEL ESTYMUJĄCY WIELKOŚĆ RYNKU

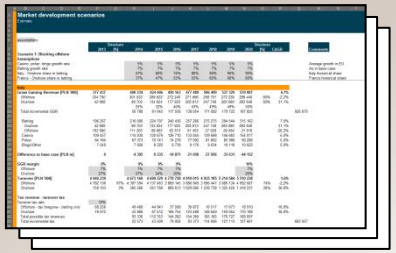

Źródło: Roland Berger

Przed wprowadzeniem ustawy o grach hazardowych w Polsce rynek gier hazardowych online nie był w żaden sposób regulowany

Gry hazardowe dozwolone w Polsce – sytuacja obecna

ZAKŁADY WZAJEMNE	GRY KASYNO	POKER	BINGO	LOTERIE
✓	✗	✗	✗	✗
> Zdefiniowane jako zakłady o wygrane pieniężne lub rzeczowe, polegające na odgadywaniu: 1) wyników sportowego współzawodnictwa, w którym wysokość wygranej zależy od łącznej kwoty wpłaconych stawek (totalizatory) 2) zaistnienia różnych zdarzeń, w których wysokość wygranych zależy od umówionego stosunku wpłaty do wygranej	> Gry liczbowe, poker, bingo i loterie to, zgodnie z polską ustawą, gry losowe, czyli gry o wygrane pieniężne lub rzeczowe, których wynik w szczególności zależy od przypadku > Brak jednoznacznej definicji gier kasyno	> Ustawa nie zawiera definicji pokera	> Bingo to gra, w której uczestniczy się przez nabycie przypadkowych zestawów liczb z ustalonego z góry zbioru; zwycięzca otrzymuje wygraną pieniężną lub rzeczową	> Loteria to gra, w której uczestniczy się poprzez nabycie losu lub innego dowodu udziału w grze

Pozostałe kluczowe regulacje wynikające z ustawy

"Wymóg zarejestrowania firmy oferującej internetowe zakłady wzajemne w Polsce jako spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółki akcyjnej"

(art. 6 ust. 4)

"Zakaz reklamy i promocji gier cylindrycznych, gier w karty, gier w kości, zakładów wzajemnych oraz gier na automatach"

(art. 29 ust. 1)

"Dopuszczane jest informowanie o sponsorowaniu przez podmiot prowadzący działalność wyłącznie w zakresie przyjmowania zakładów wzajemnych – wyłącznie przez prezentowanie informacji zawierającej nazwę lub innego oznaczenia indywidualizującego sponsora"

(art. 29 ust.4))

Komentarz

> Oprócz kosztów związanych z uzyskaniem zezwolenia, wszelkie przychody z organizacji zakładów internetowych są obciążone 12% podatkiem obrotowym, liczonym od sumy wszystkich wpłaconych stawek

> Dodatkowym kosztem ponoszonym przez polskich bukmacherów jest opłata za uzyskanie zgody organizatora na wykorzystanie wyników zawodów sportowych

> Komisja Europejska wyraziła wątpliwość czy wymóg rejestracji firmy oferującej internetowe zakłady wzajemne w Polsce jako spółki z o.o. lub spółki akcyjnej ten jest zgodny z artykułem gwarantującym swobodny przepływ usług

Źródło: Roland Berger

97% całkowitych obrotów na rynku hazardu internetowego w Polsce jest generowanych przez graczy offshore

Rynek hazardu online w Polsce, 2013e

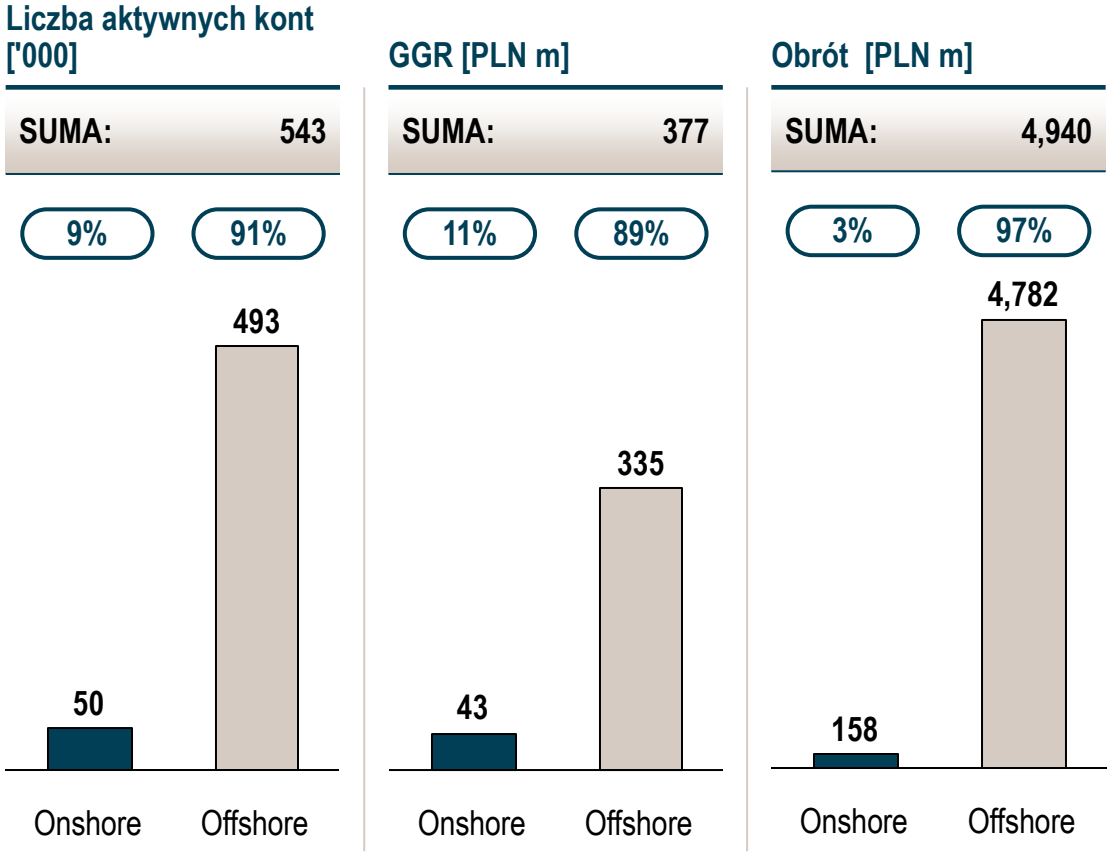

Komentarz

- Szacowana wielkość obrotu rynku internetowych gier losowych w Polsce w 2013 roku wyniosła 4,9 mld PLN, co odpowiada GGR równemu 377 mln PLN
- Rynek polski jest zdominowany przez operatorów offshore, którzy oferują usługi polskim obywatelom wbrew polskiemu ustawodawstwu
- Różnica w udziałach między GGR i obrotem wynika z różnicy w marży obrotu na GGR - spółki onshore narzucają wyższe marże by pokryć podatki, licencje i inne koszty nie ponoszone przez graczy offshore

Źródło: MECN, H2 Gambling, Alexa.com, Roland Berger

Firmy licencjonowane na polskim rynku posiadają łącznie zaledwie 9% udziałów rynkowych

Estymacja udziałów na rynku polskim, 2013 [%]

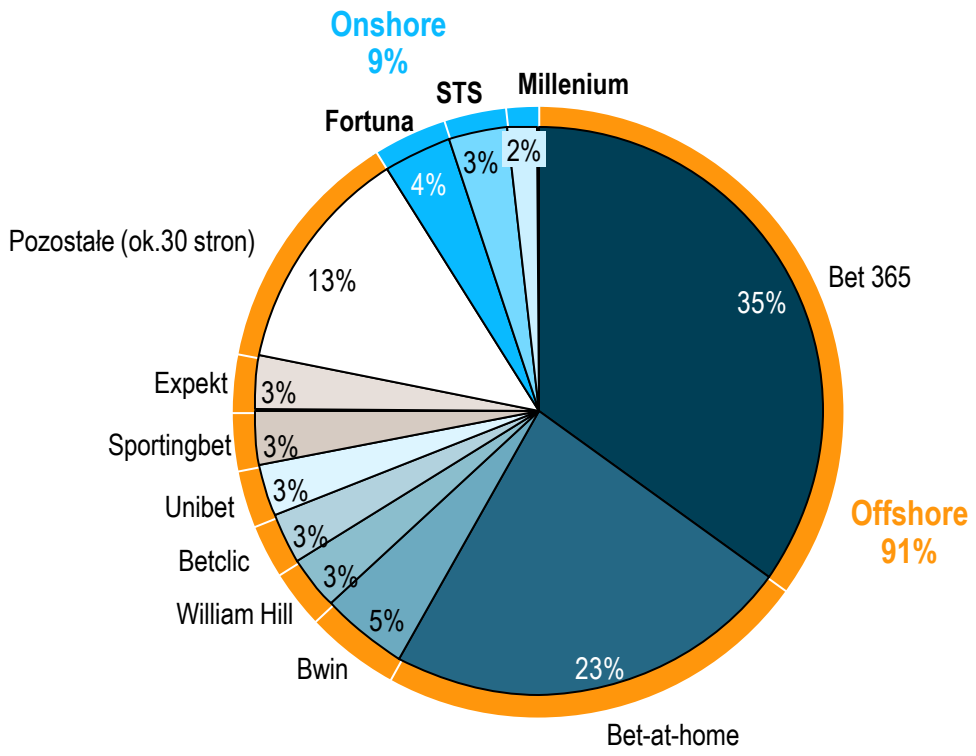

Komentarz

- Dwóch największych operatorów gier losowych w Polsce, Bet365 i Bet-at-home, spółki o długiej historii na polskim rynku, posiadają ponad 50% rynku
- Udział rynkowy trzeciej największej firmy - Bwin, spadł z około 25% do jedynie 5% od końca 2012 roku. Firma zaprzestała rejestrowania nowych kont z Polski w drugim kwartale 2013 roku
- Większość firm offshore oferuje na swoich stronach kilka usług (zakłady sportowe, kasyno, poker), lecz większość z nich koncentruje się na zakładach sportowych, prawdopodobnie traktując tę usługę jako generator ruchu na stronie
- Zmiany udziałów w rynku internetowym są bardzo dynamiczne, ponieważ klienci mają po kilka kont na różnych stronach i zmieniają operatora w zależności od tego kto w danym momencie oferuje najlepsze stawki i bonusy

Źródło: Analiza Roland Berger

W wyniku wejścia w życie ustawy wysokość kontraktów sponsoringowych w Polsce znacznie się zmniejszyła

Kontrakty sponsorskie przed wejściem w życie Ustawy o grach hazardowych [mln PLN] – przykłady

Wysokość wybranych kontraktów przed wejściem w życie ustawy [mln PLN]

∑ ok. 40 mln PLN

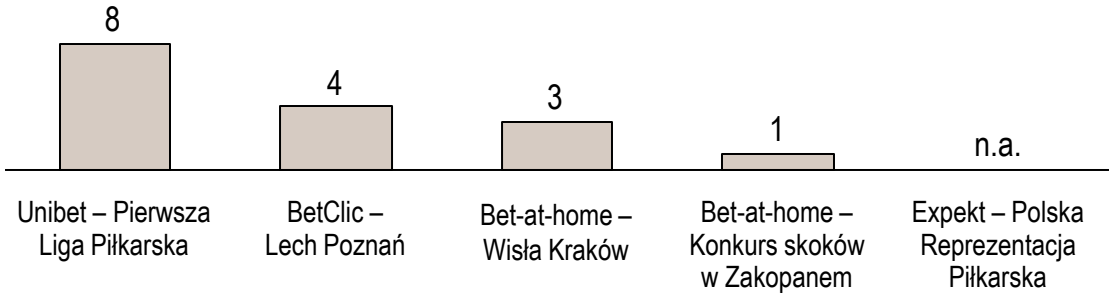

Wybrane kontrakty sponsoringowe w Europie

Operator	Klub	Wysokość kontraktu [m EUR]
bwin.com	Real Madryt	23[1)]
sky BET	Angielska 2, 3 i 4 liga	7
BetClick	Lyon	7[1)]
bet365	Databet Aston Villa	6

1) Kontrakty wygaśnięte

Komentarz

- W roku 2009, na który przypadł szczyt działań marketingowych zagranicznych operatorów w Polsce, wartość umów sponsoringowych z międzynarodowymi operatorami zakładów internetowych wyniosła około 40 mln PLN
- Obecne regulacje prawne mające ograniczyć kontakt polskich klientów z reklamami stron oferujących gry losowe nie odnoszą zamierzonych efektów
- Wynikiem wprowadzenia regulacji gier losowych w Polsce było odizolowanie polskiego sportu od działań sponsoringowych bukmacherów, zaś ograniczenia reklam gier docierających do polskich klientów nie udało się osiągnąć

Źródło: Roland Berger

Przeanalizowaliśmy regulacje dot. gier hazardowych we wszystkich krajach Unii Europejskiej (I/II)

Regulacje dot. hazardu online w krajach UE – lipiec 2013 (1/2)

Kraj (EU 27)	Dozwolone gry hazardowe online					Podatki		Blokowanie
	Zakłady	Kasyno	Poker	Bingo	Inne	Obrót	GGR	
Austria	✓	✓	✓	✓	✓	2-27%		Nie
Belgia	✓	✓	✓	✓	✓		11-15%	Płatności + IP
Bułgaria	✓	✓	✓	✓	✓	15%		IP
Cypr	✓	✗	✗	✗	✓		10%	IP
Czechy	✓	✗	✗	✗	✗		20%	Nie
Dania	✓	✓	✓	✗	✗		20%	Płatności + IP
Estonia	✓	✓	✓	✓	✓		5%	Płatności + IP
Finlandia	✓	✓	✓	✓	✓		12%	Nie
Francja	✓	✗	✓	✗	✗	2- 8,5%		Płatności + IP
Niemcy	✓	✗	✗	✗	✗	5,0%		Płatności + IP
Grecja	✓	✓	✓	✓	✓		30%	Płatności + IP
Węgry	✓	✓	✓	✓	✗		20%	IP
Irlandia	✓	✓	✓	✓	✓	1% *(zakłady)*		Nie
Włochy	✓	✓	✓	✓	✓	2-11%	20%	IP

Źródło: Analiza Roland Berger

Przeanalizowaliśmy regulacje dot. gier hazardowych we wszystkich krajach Unii Europejskiej (II/II)

Regulacje dot. hazardu online w krajach UE – lipiec 2013 (2/2)

Kraj (EU 27)	Dozwolone gry hazardowe online					Podatki		Blokowanie
	Zakłady	kasyno	Poker	Bingo	Inne	Obrót	GGR	
Łotwa	✓	✓	✓	✓	✓		5%	Płatności + IP
Litwa	✓	✗	✗	✗	✓		5-15%	Nie
Luksemburg	✓	✗	✗	✗	✓	N/A	N/A	Nie
Malta	✓	✓	✓	✓	✓	0,5% *(zakłady)*	5% *(poker)*	Nie
Holandia	✓	✓	✓	✓	✓		20%	Nie
Polska	✓	✗	✗	✗	✗	12,0%		Nie
Portugalia	✓	✗	✗	✗	✓		20%	IP
Rumunia	✓	✓	✓	✓	✓	1,5-10%		IP
Słowacja	✓	✗	✗	✗	✗	5,5%		Nie
Słowenia	✓	✗	✗	✗	✗		5-18%	Nie
Hiszpania	✓	✓	✓	✓	✗		25%	Płatności + IP
Szwecja	✓	✓	✓	✓	✓	N/A	N/A	Nie
Wielka Brytania	✓	✓	✓	✓	✓		15%	Nie

Źródło: Analiza Roland Berger

Włoski rynek onshore rozwijał się w bardzo szybkim tempie dzięki wprowadzeniu licencji oraz blokowaniu nielegalnych operatorów

Włochy – rynek hazardu online

Wielkość rynku hazardu we Włoszech [mln EUR]

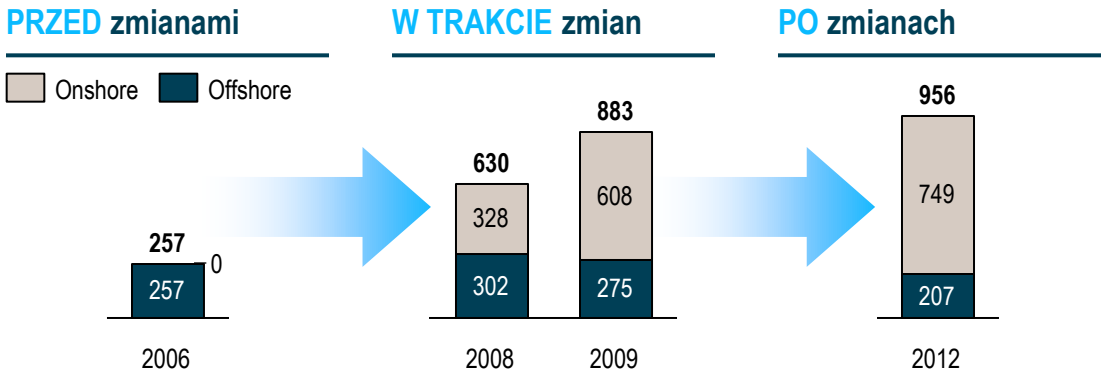

Kluczowe zapisy włoskiej ustawy hazardowej

> Wyróżnia się osiem typów gier oferowanych przez wszystkie kanały, w tym także przez internet – bardzo szeroki katalog dostępnych gier

> Różne stawki podatkowe dla różnych gier: 2-11% podatek obrotowy na zakłady, pokera turniejowego i bingo, 20% na GGR – poker na pieniądze oraz gry kasyno

> Pełna wolność reklamy i działań sponsoringowych dla licencjonowanych operatorów pod warunkiem, że treść przekazu nie stoi w sprzeczności z regulacjami dot. ochrony nieletnich i promowania odpowiedzialnej gry

Komentarz

> We Włoszech nie istnieje jeden akt prawny, który regulowałby działalność operatorów oferujących wszystkie gry losowe - funkcjonuje zbiór dekretów, które regulują poszczególne gry online

> Operatorzy, którym nie została przyznana licencja, a którzy pomimo tego działają na rynku są umieszczani na czarnej liście, a dostęp do ich stron z terenu Włoch jest blokowany

> Wprowadzenie licencji i blokowania IP doprowadziło do przeniesienia działalności wielu operatorów offshore na rynek onshore. To z kolei spowodowało znaczący wzrost przychodów z gier losowych online

Źródło: Roland Berger

Liberalizacja rynku gier online w Danii okazała się skuteczna – gry offshore stanowiły mniej niż 5% rynku rok po wprowadzeniu ustawy

Dania – rynek hazardu online

Wielkość rynku hazardu w Danii [mln EUR]

PRZED wprowadzeniem regulacji | **PO wprowadzeniu regulacji**

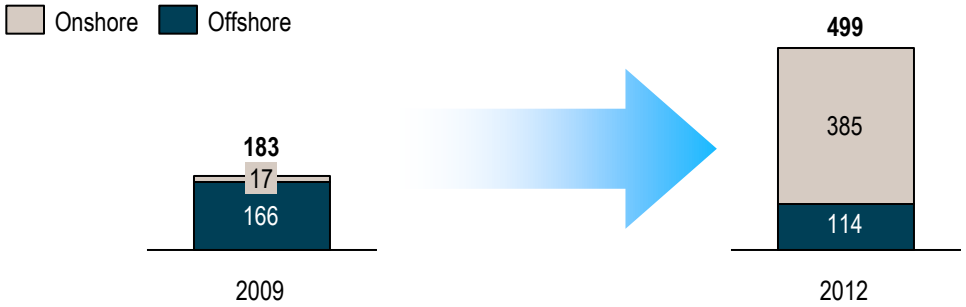

Kluczowe zapisy duńskiej ustawy hazardowej

> Dwie kategorie gier, które mogą być oferowane przez internet: zakłady wzajemne i gry kasyno

> Dwa odrębne systemy podatkowe – jeden dla zliberalizowanej części rynku, drugi dla części zmonopolizowanej. Operatorzy oferujący zakłady wzajemne i kasyno online płacą 20% podatek od GGR wygenerowanego w Danii

> Działalność reklamowa posiadaczy licencji jest dozwolona, ale regulacje przewidują szereg ograniczeń i stawiają operatorom gier losowych liczne wymagania

Komentarz

> Nowa ustawa regulująca gry losowe w Danii weszła w życie w styczniu 2012

> Wprowadzono blokowanie firm świadczących usługę internetową nielicencjonowanym operatorom gier losowych oraz zakaz obsługi płatności na i z kont takich operatorów (nakładany na banki)

> Wysokość podatku jest bardzo korzystna dla operatorów oferujących usługi online, ponieważ fizyczne kasyna są opodatkowane stawkami wynoszącymi od 45% do 75% od GGR

> Liberalizacja duńskiego rynku gier losowych spowodowała przeniesienie działalności wielu operatorów offshore na rynek onshore, czego rezultatem był wzrost GGR z 17 mln EUR w 2009 roku do 385 mln EUR w 2012

Źródło: Roland Berget

Model wprowadzony we Francji jest postrzegany jako nieefektywny, ponieważ nie doprowadził do trwałego zmniejszenia rynku offshore

Francja – rynek hazardu online

Wielkość rynku hazardu we Francji [mln EUR]

PRZED zmianą regulacji | **PO zmianie regulacji**

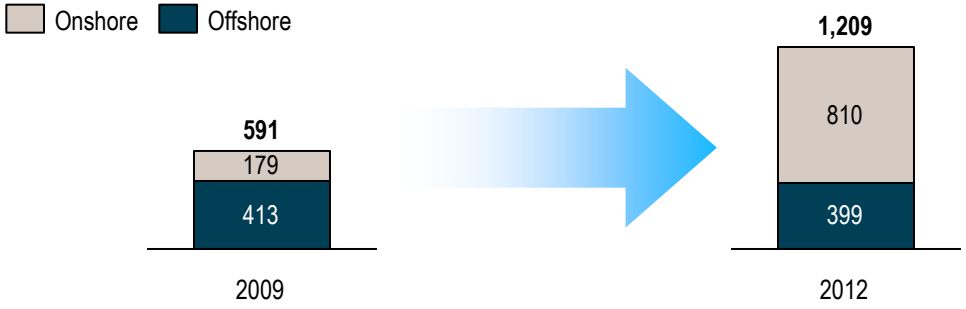

Kluczowe zapisy francuskiej ustawy hazardowej

> Dozwolone są trzy typy gier online: zakłady na wyścigi konne, zakłady na wydarzenia sportowe oraz rozgrywki pokerowe

> System podatkowy we Francji jest oparty o mechanizm naliczania podatku od obrotu (sumy stawek). Stawki wynoszą: 8,5% dla zakładów sportowych, 15,5% dla zakładów na wyścigi konne, 2% dla pokera

> Każda forma reklamy gier losowych która nie została wyraźnie dozwolona jest zakazana. Wyłącznie licencjonowani operatorzy mogą reklamować swoją działalność

Komentarz

> W 2010 roku władze francuskie zdecydowały się na liberalizację rynku gier losowych online poprzez wprowadzenie systemu licencji

> Wprowadzono prawo umożliwiające blokowanie stron internetowych, a także blokowanie realizacji przelewów bankowych za pośrednictwem tych stron

> Model francuski jest często postrzegany jako nieefektywny ze względu na fakt, iż rynek offshore nie zmniejszył się w skutek wprowadzonych zmian tak jak oczekiwano

> Jedną z głównych przyczyn nieefektywności francuskich regulacji w walce z operatorami offshore są wysokie podatki

Źródło: Roland Berger

Nasz model opiera się na dwóch scenariuszach rozwoju rynku, które uznaliśmy za najbardziej prawdopodobne

Scenariusze rozwoju rynku gier hazardowych online w Polsce

	1 Blokowanie operatorów	2 Katalog dozwolonych gier	Oczekiwany rezultat
Scenariusz 1	✓		> **Niewielu operatorów offshore wejdzie na rynek,** jako że zwykle oferują oni pełen katalog gier i co do zasady nie wchodzą na rynki, gdzie dozwolone są jedynie wybrane typy gier > **Umiarkowany spadek** udziału offshore **w segmencie zakładów wzajemnych** w związku z przejściem graczy do operatorów onshore > **Umiarkowany spadek** udziału offshore w segmentach kasyno i poker, jako że gracze będą omijać blokady IP i płatności > **Pogorszenie marży** na GGR operatorów krajowych
Scenariusz 2	✓	✓	> **Wielu operatorów** offshore **wejdzie na rynek** > Większy **spadek udziału offshore** niż w Scenariuszu 1 we wszystkich segmentach w związku z przejściem operatorów offshore do onshore > **Spadek marży na GGR** operatorów krajowych

✓ Kluczowe zmiany aktualnych regulacji w scenariuszu

Źródło: Roland Berger

Scenariusz 1 zakłada skumulowany przyrost przychodów podatkowych pomiędzy 354 a 603 mln PLN

Przychody podatkowe z hazardu online

Przychody podatkowe z hazardu [mln PLN]

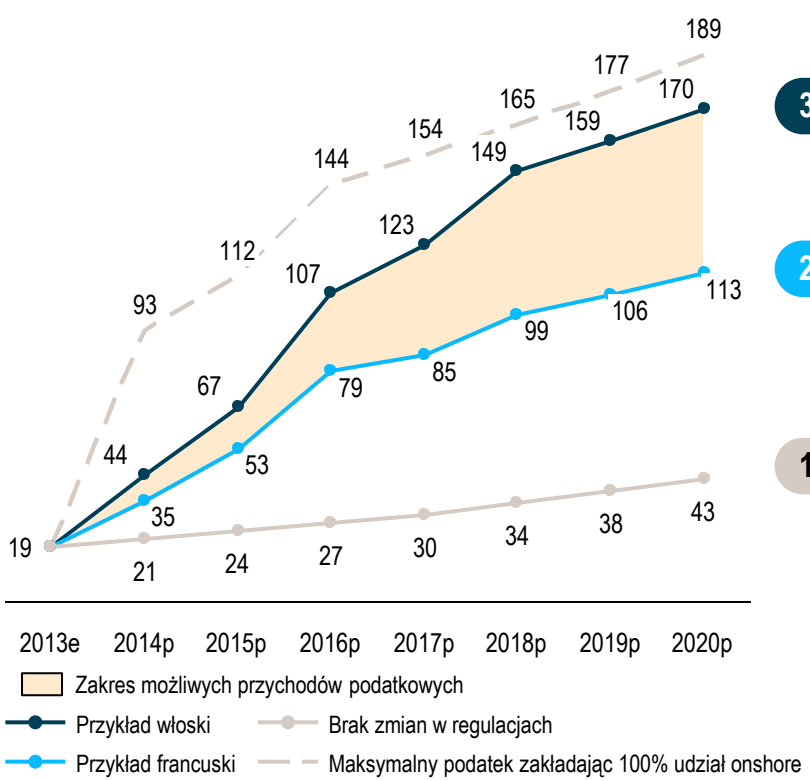

Średnio-roczny wzrost	Przyrost przychodów podatkowych 2014-2020 [PLN]
38,8%	603 m
29,1%	354 m
12,2%	0

Komentarz

- Celem Scenariusza 1 było oszacowanie spodziewanego wzrostu GGR oraz przychodów z podatków po wprowadzeniu regulacji umożliwiających blokowanie adresu IP oraz płatności
- Model opiera się na przełożeniu wskaźników absorpcji we Włoszech i Francji na rozwój rynku polskiego
- Przełożenie wskaźników wzrostu rynku onshore na realia polskie mogłoby być trudne, głównie ze względu na obowiązującą stopę podatkową, będącą jedną z najwyższych w Unii Europejskiej
- Wprowadzenie blokowania IP oraz płatności oznaczałoby dodatkowe wpływy z opodatkowania wynoszących nawet 25 mln PLN w pierwszy roku oraz do 140 mln PLN rocznie przez kolejne pięć lat

Źródło: Roland Berger

W Scenariuszu 2 przychody podatkowe w latach 2014-2020 wyniosą 1,3 -1,7 mld PLN

Przychody podatkowe z hazardu online

Przychody podatkowe z hazardu [mln PLN]

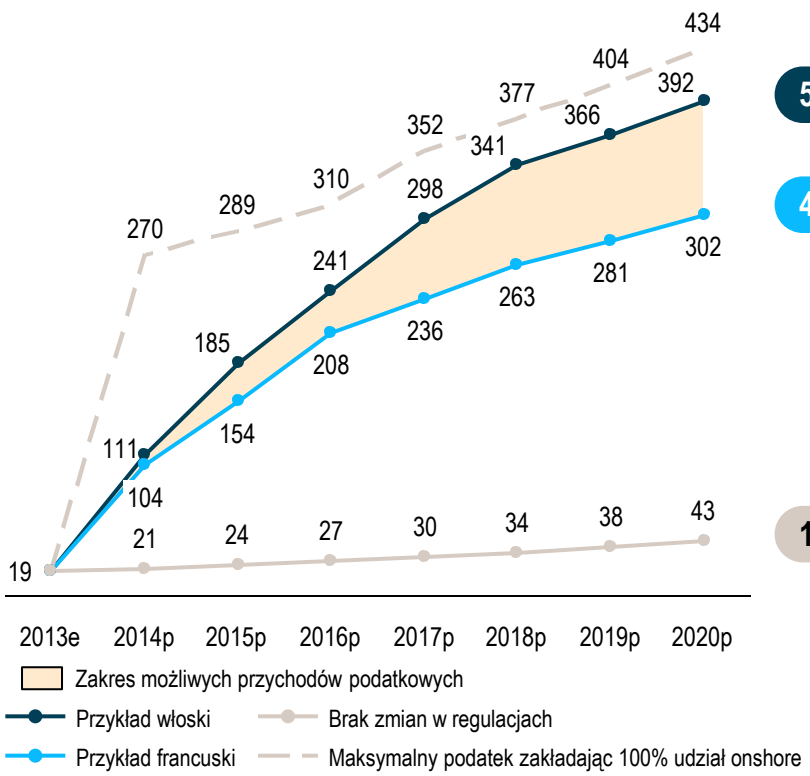

	Śr. roczny wzrost	Przyrost przychodów podatkowych 2014-2020 [PLN]
Maksymalny podatek zakładając 100% udział onshore	54,1%	1,7 mld
Przykład francuski	48,5%	1,3 mld
Brak zmian w regulacjach	12,2%	0

Komentarz

- Scenariusz 2 modeluje wpływ jednoczesnego wprowadzenia regulacji związanych z blokowaniem adresu IP oraz rozszerzenia katalogu dozwolonych gier internetowych
- Analiza wskaźników absorpcji przed i po wprowadzeniu nowych regulacji we Włoszech, Danii i Francji pokazuje, że rezultatem takich zmian było znaczne zwiększenie udziału rynku onshore
- Przyrost przychodów budżetowych z gier losowych online w roku 2014 może wynieść 111 mln PLN, a w roku 2020 aż 392 mln PLN
- Dodatkowe korzyści dla gospodarki, takie jak podatek dochodowy od osób prawnych, przyrost zatrudnienia, przychody dla polskich firm z branży IT czy sponsoring polskich klubów sportowych, nie zostały uwzględnione w analizie

Źródło: Roland Berger

Roland Berger
Strategy Consultants
It's character
that creates
impact!